

Styremøte 5

fre. 08. september 2023, 08:30 - 11:00

Teams

Agenda

08:30 - 08:35 **1. Sak 23-64 Godkjenning av saksliste og innkalling.**

5 min

Beslutning *Trud Berg*

Hensikt:

Godkjenning av saksliste og innkalling, samt vurdering om styret er beslutningsdyktig, jfr.§12 i lov om Interkommunale selskap.

Forslag til vedtak:

Styret godkjenner innkallingen og sakslisten.

08:35 - 08:40 **2. Sak 23-65 Protokoll fra møte 14.06.23, signert elektronisk.**

5 min

Beslutning *Trud Berg*

Protokoll er godkjent og signert i portal.

Forslag til vedtak:

Protokoll tas til orientering.

Beslutningssaker

08:40 - 09:10 **3. Sak 23-66 (u.off., jfr. Offl. § 13, Fvl. §13.1 pkt. 2)**

30 min

Beslutning *Bjørn Ove Moum*

09:10 - 09:40 **4. Sak 23-67 (u.off., jfr. Offl. § 13, Fvl. §13.1 pkt. 2)**

30 min

Beslutning *Bjørn Ove Moum*

09:40 - 10:10 **5. Sak 23-68 Handlingsplan for ombruk**

30 min

Beslutning *Tor Gausemel Kristensen*

Hensikt:

I sak 23-58 i styremøte 14.6.23 ble styret orientert om arbeidet med handlingsplan for ombruk. Endelig handlingsplanen presenteres for beslutning.

Forslag til vedtak:

Handlingsplan for ombruk vedtas som fremlagt

 23-68 Handlingsplan Ombruk 2023-2025 kort oppsummering.pdf (5 sider)

 23-68 Handlingsplan Ombruk 2023-2025.pdf (14 sider)

10:10 - 10:10 **6. Sak 23-69 Selskapets redegjørelse ift. Åpenhetsloven**

0 min

Beslutning *Frode Enoksen*

Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester gjennom å sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheten jobber for å hindre negative konsekvenser innen sosial bærekraft. Dokumentet beskriver forankring og Iris-konsernets rutiner for arbeid opp mot kravene i Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven). Disse rutinene skal sikre at Iris-konsernet og Iris-konsernets forretningspartnere arbeider i henhold til nasjonale og internasjonale lover og konvensjoner.

Forpliktelse og forankring

Iris-konsernets forpliktelse og forankring er nedfelt i Iris-konsernets etiske rammeverk som er godkjent av styret i Iris-konsernet.

Konsernet har også utarbeidet etiske retningslinjer for leverandører og underleverandører (Code of conduct), som er godkjent av ledergruppen i Iris-konsernet.

Forslag til vedtak:

Selskapets redegjørelse ift. Åpenhetsloven vedtas som fremlagt.

 23-69 Åpenhetsloven Iris-konsernet_2023.docx (3 sider)

Diskusjonssaker

10:10 - 10:30 **7. Sak 23-70 (u.off., jfr. Offl. § 13, Fvl. §13.1 pkt. 2)**

20 min

Diskusjon *Bjørn Ove Moum*

Hensikt:

Orienteringssaker

10:30 - 10:40 **8. Sak 23-71 Økonomirapport pr. 30.06.23**

10 min

Orientering *Frode Enoksen*

Hensikt:

Økonomirapporten skal gi styret god innsikt i økonomisk utvikling pr. 30.06.23 for Iris Salten IKS med datterselskaper.

Forslag til vedtak:

Fremlagte orientering om regnskapet pr. 30.06.23 tas til orientering

 23-71 ISA Økonomirapport 30.06.2023.docx (7 sider)

10:40 - 10:55 **9. Sak 23-72 Evaluering av dagens møte**

15 min

Beslutning *Trud Berg*

Hensikt:

Å gi styret og administrasjon tilbakemelding på gjennomføring av dagens møte.

Forslag til vedtak:

Handlingsplan for Ombruk 2023-2025

Iris Salten IKS

Handlingsplanen- kort oppsummert

Målsetning ombruk: Bli best på tilrettelegging for ombruk i landsdelen

Tilsiktet resultat: Mer ombruk samt avfallsreduksjon

Føringer:

- Vi skal ikke gå i konkurranse med etablerte ombruksaktører
- Vi skal som hovedregel ikke investere i markedsplasser
 - Kan bli unntak om hensiktsmessig

Fokusområde:

- Husholdning

Handlinger:

- Videreutvikle vår kommunikasjon knyttet til ombruk
- Testing og implementering av løsninger på miljøborg
 - Direkte til ombruk
 - Forberedelse til ombruk
- Testing av henteordning til ombruk dersom krav om dette utløses
- Dialogmøter med interessenter i eierkommunene
- Holdningsskapende aktiviteter
- Profilere god praksis
- Internt fokus: redusere eget klimaavtrykk.

Utfordringer:

- Driftsorientert virksomhet
- Tid og penger
- Risiko for ubalanse i tilbud og etterspørsel?
- Nye lovkrav effektueres fort
- Forventninger til leveranser vi ikke er rigget for
- Personell og midler
 - Øremerkede midler til ombruk fra konsernet
 - (Ekstern finansiering)

Effekt:

Økning av etablerte løsninger som legger til rette for ombruk

- Økning i mengde ressurser til ombruk og reduksjon i mengde avfall
 - Indikator: vekt
- Positiv effekt på omdømme
- Klimagassreduksjon internt og i samfunnet

Bidra til målet om 55% materialgjenvinningsgrad innen utgang av 2025.

Resultatmål 2023 - 2025:

- Implementering av handlingsplan
- Økt markedsdialog
- Ombrukskommunikasjon (synlighet, holdningsskapende, formidling)
- Bringeordning på miljøtorg i alle ni kommuner innen utgangen av 2025
- Løsninger som sikrer forberedelse til ombruk i alle ni kommuner innen utgangen av 2025
- Tilgjengeliggjøring av løsninger for sirkulærøkonomi internt
- Vise til gjennomførte ombrukstiltak i års- og bærekraftsrapporter.

Status 2023:

- Prosjekt initiert
- Kommunikasjonstiltak
- Dialogmøter med ombruksaktører og øvrige interessenter i Salten-kommunene
 - Interessentinvolvering
 - Ombruksløsninger vil defineres av resultatet av dialogmøtene m.m.
- Eksempel på utførte tiltak: Skrotfunn, dialogmøter, Kollegialen, brukmarked-kit.
- Prosjektledelse Gjenbruksuka- eksternt finansiert. Iris bidrar inn med aktiviteter.

Å forfølge en ombrukssatsing i denne skalaen er utfordrende, men nødvendig. Med støtte fra alle involverte, forventer vi positive resultater som vil bidra til IRIS Saltens bærekraftsmål, samt skape en sterkere, mer miljøvennlig fellesskap for Salten-regionen. Erfaring viser at avsatte midler – effektuerer gode tiltak som bidrar til å nå mål.

Oppsummering, handlingsplan og tidslinje i dette dokumentet er basert på vedlagt dokument «Bakgrunn ombrukssatsning.pdf» som inneholder detaljerte beskrivelser av bakgrunn, rasjonale for handlinger samt prioriterte områder i prosjektet.

Handlingsplan Ombruk 2023-2025

MÅL	TILTAK
Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har kunnskap om og engasjement for ombruk og avfallsreduksjon.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utvikle kommunikasjonsstrategi for ombruk inkl. tiltaksplan ✓ Videreutvikle våre digitale kommunikasjonsplattformer knyttet til ombruk, og profilere god praksis internt og eksternt. ✓ Utføre holdningsskapende aktiviteter i egen regi eller i samarbeid med andre, herunder innbyggerinvolvering og formidling om ombruk
Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har gode og tilgjengelige løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon.	<p>Generelt</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prosjektinitiering ✓ Kartlegge og søke eksterne prosjektmidler som kan sikre økt kapasitet og/eller begrense virksomhetens økonomiske risiko i utviklingsarbeidet. ✓ Kompetanseheving, nettverksbygging og interessentdialog gjennom oppsøkende virksomhet, aktiv deltakelse i nettverk, konferanser o.l. <p>Utvikling av løsninger som tilrettelegger for ombruk</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bygge innsikt om ombruksmarkedets forventinger, kapasiteter og behov (eksterne markeds plasser) ✓ Bygge innsikt om muligheter og begrensninger i egen virksomhet, herunder rammebetingelser (miljøtorg) ✓ Gjennomføre studieturer, relevante kartlegginger og analyser ✓ Pilotere løsninger for direkte til ombruk og forberedelse til ombruk på minst tre miljøtorg i løpet av 1.halvår 2024 i samarbeid med eksterne markeds plasser/aktører. ✓ Utvikling av forretningsmodell og investeringsplan ✓ Implementering av bringeordning på torg som sikrer varestrøm direkte til ombruk i samarbeid med eksterne markeds plasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025. ✓ Implementering av løsning på torg som legger til rette for at ressurser som er kassert eller trenger bearbeiding kan få forlenget levetid gjennom forberedelse til ombruk, i samarbeid med eksterne markeds plasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025. ✓ Kommunikasjon om tilbudet
Iris Salten skal gå foran som et godt eksempel og iverksette gode løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon i egen virksomhet.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tilgjengeliggjøre informasjon, verktøy og løsninger som stimulerer til sirkulære prioriteringer i virksomheten. (f.eks. rutiner, veileder) ✓ Utvikle, iverksette og rapportere tiltak som bidrar til reduksjon av selskapenes eget klimaavtrykk.

Tentativ Tidslinje 2023-2025

Handling	Start	Slutt
Utvikle kommunikasjonsstrategi for ombruk inkl. tiltaksplan	01.10.2023	31.12.2023
Videreutvikle våre digitale kommunikasjonsplattformer knyttet til ombruk, og profilere god praksis internt og eksternt.	01.10.2023	31.12.2025
Utføre holdningsskapende aktiviteter i egen regi eller i samarbeid med andre, herunder innbyggerinvolvering og formidling om ombruk	01.08.2023	31.12.2025
Prosjektinitiering	01.08.2023	31.12.2025
Kartlegge og søke eksterne prosjektmidler som kan sikre økt kapasitet og/eller begrense virksomhetens økonomiske risiko i utviklingsarbeidet.	01.10.2023	31.12.2025
Kompetanseheving, nettverksbygging og interessentdialog gjennom oppsøkende virksomhet, aktiv deltakelse i nettverk, konferanser o.l.	01.08.2023	31.12.2025
Bygge innsikt om ombruksmarkedets forventninger, kapasiteter og behov (eksterne markedsplasser)	01.08.2023	01.07.2024
Bygge innsikt om muligheter og begrensninger i egen virksomhet, herunder rammebetingelser (miljøtorg)	01.10.2023	01.07.2024
Gjennomføre studieturer, relevante kartlegginger og analyser	01.10.2023	01.07.2024
Pilotere løsninger for direkte til ombruk og forberedelse til ombruk på minst tre miljøtorg i løpet av 1.halvår 2024 i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører.	01.08.2023	01.07.2024
Utvikling av forretningsmodell og investeringsplan	01.05.2024	01.10.2024
Implementering av bringeordning på torg som sikrer varestrøm direkte til ombruk i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025	01.10.2024	31.12.2025
Implementering av løsning på torg som legger til rette for at ressurser som er kassert eller trenger bearbeiding kan få forlenget levetid gjennom forberedelse til ombruk, i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025.	01.10.2024	31.12.2025
Kommunikasjon om pilotering/tilbudet	01.10.2023	31.12.2025
Tilgjengeliggjøre informasjon, verktøy og løsninger som stimulerer til sirkulære prioriteringer i virksomheten. (f.eks. rutiner, veileder)	01.01.2024	31.12.2025
Utvikle, iverksette og rapportere tiltak som bidrar til reduksjon av selskapenes eget klimaavtrykk.	01.08.2023	31.12.2025

Handlingsplan for Ombruk 2023-2025

Iris Salten IKS

Innhold

Vårt samfunnsoppdrag	3
Rammebetingelser	3
Virksomhetens visjon og målsetninger	3
Tilrettelegging for ombruk.....	4
Hvordan tilrettelegge?	4
Ulike løsninger nasjonalt	5
Ombruksmarkedet.....	5
Ombruksmarkedet i Salten.....	5
Ombrukskartlegging i Salten	5
Iris Saltens ombrukstilbud	7
Utfordringsbildet	8
Ønsket effekt og måling av tiltak	8
Strategiske prioriteringer.....	9
Beskrivelse av strategiske prioriteringer	10
Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har kunnskap om og engasjement for ombruk og avfallsreduksjon.	10
Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har gode og tilgjengelige løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon.	11
Iris Salten skal gå foran som et godt eksempel og iverksette gode løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon i egen virksomhet.	12
Handlingsplan 2023-2025.....	13
Tentativ Tidslinje 2023-2025.....	14

Vårt samfunnsoppdrag

Iris Salten IKS kjernevirksomhet er å samle inn og håndtere avfall fra husholdningene i Salten på vegne av våre ni eierkommuner. Per 26.2.2022 hadde Iris Salten 38.169 husholdningskunder.

God kvalitet i renovasjonstilbudet handler blant annet om at våre tjenester og de utviklingstiltak som iverksettes skal bidra til at Saltensamfunnet innfrir gitte klima- og miljømål. I tillegg til oppgaven med å sikre forsvarlig håndtering av avfall som oppstår i husholdningene, har nå myndighetene også pålagt kommunene å tilrettelegge for økt ombruk. For å innfri dette har Iris Salten IKS laget en ombrukstrategi, som beskriver prioriterte satsingsområder for vårt ombruksarbeid, og er forankret i administrasjon og styret.

Den strategiske handlingsplanen skal være et verktøy som bringer oss frem til vår fremtidige funksjon som tilrettelegger for ombruk, og vi legger til grunn at de tiltak som iverksettes skal være et viktig virkemiddel for å nå sentrale mål knyttet til nasjonal klima- og avfallspolitikk.

Rammebetingelser

Norsk og europeisk avfallspolitikk styres etter avfallspyramiden. Dette hierarkiet skal gi retning og fortelle hvilke tiltak som må være prioritert for å kunne ta vare på ressursene vi har til rådighet og skape en sirkularitet i måten vi håndterer avfall på. Det er en forventning til at fokuset skal dreies til de to øverste lagene i pyramiden som knytter seg til avfallsreduksjon og ombruk.

Forventninger og krav medfører at avfallsbransjens etablerte praksis utfordres, og vil på kort eller lengre sikt påvirke samfunnets prioriteringer, som igjen skaper behov for nye modeller og metoder å jobbe etter.

I henhold til EUs rammedirektiv om avfall (2008/98/EF) er Norge forpliktet til å nå bindende mål for forberedelse til ombruk og materialgjenvinning av husholdningsavfall og lignende avfall fra næringslivet tilsvarende;

55% innen 2025 ➡ 60% innen 2030 ➡ 65% innen 2035

Ifølge Avfall Norge har vi hittil ikke nådd våre målsetninger. Det må derfor settes inn et krafttak for å nå ambisjonen om 65% materialgjenvinning inkl. ombruk innen 2035.

Virksomhetens visjon og målsetninger

Ved årsskiftet 2022 vedtok styret i Iris Salten IKS ny visjon, målsetninger og ambisjoner for konsernet. Virksomhetens overordnede mål skal være førende for vår strategiske tilnærming, både innenfor selvkostområdet og konsernet kommersielle virksomheter.

Visjon: *Sammen skaper vi fremtiden!*

Iris Salten IKS har følgende ambisjoner og mål:

- ✓ Bidra til avfallsreduksjon i Salten
- ✓ Nå målsetningen om 65% materialgjenvinning, inkl. ombruk innen 2035
- ✓ Best på å tilrettelegge for ombruk i landsdelen
- ✓ Gebyrmodellen skal ansvarlig gjøre innbyggerne økonomisk for deres forbruk, og det avfallet de genererer
- ✓ Vi skal være proaktive for å redusere eget klimaavtrykk

Tilrettelegging for ombruk

I tidligere styrevedtak er det besluttet at Iris Salten skal være en pådriver og tilrettelegger for varestrøm fra miljøborg til markedsplasser for ombruk. Iris Salten har ikke som mål å gå i konkurranse med etablerte ombruksaktører, og skal derfor innenfor selvkostområdet ikke investere i markedsplasser med mindre dette er nødvendig for å sikre varestrøm og sirkularitet av artikler med gjenbruksverdi, og innfri mål om materialgjenvinning og avfallsreduksjon gjennom forberedelse til ombruk.

Dette vedtaket er førende for vår interne og eksterne tilnærming i arbeidet med å utvikle tiltak for iverksettelse av strategi.

Hvordan tilrettelegge?

Holdningsskapende arbeid er et effektivt virkemiddel for å påvirke forbrukeradferd slik at det gjøres sirkulære prioriteringer i det daglige liv, som igjen bidrar til mindre produsert avfall og lavere klimagassutslipp.

Visste du at?

«For at noe skal regnes som avfall, må det ha blitt kassert»

(Forurensningsloven § 27)

Artikler som ikke er kassert, men går **direkte til ombruk** via for eksempel mottaksløsninger, markedsplasser o.l. er derfor ikke avfall. Ombrukstiltak som gjøres for å forebygge at avfall oppstår, vil derfor være en medvirkende faktor til å redusere den totale mengden generert avfall. Dersom vi registrerer de mengdene med ombruksvarer som kommer inn gjennom våre løsninger, vil dette kunne spille inn i tallene vi rapporterer inn på materialgjenvinningsgrad, i og med at det inkluderer ombruk.

Gjennom **forberedelse til ombruk** blir artikler som er blitt kassert - tatt ut, kontrollert, rengjort eller reparert for så omsettes på nytt. Forberedelse til ombruk gir direkte effekt på avfallsmengden på kort sikt ved at man tar ut ressurser fra avfallsplassen, og gir de et lengre liv. Det man må merke seg at forberedelse til ombruk vil medføre bearbeidingskostnader pr produkt som kan gjøre småskalakonseppter vanskelig å forvare økonomisk.

Erfaringer viser at vurdering av gjenbruksverdi er relativt, og ut fra øyet som ser. Noen eiere vil av ulike årsaker anse en vare som kassert, mens en annen anser den samme varen som meget godt egnet til ombruk. I et bærekraftperspektiv anses det hensiktsmessig å utvikle løsninger som legger til rette for at kurante ressurser ikke ødelegges og opprettholder sin gjenbruksverdi i størst mulig grad. Ved å etablere gode løsninger som sikrer at kurante artikler kan gå direkte til ombruk fremfor at de kasseres, kan man unngå bearbeiding (forberedelse til ombruk), som fort blir et fordyrende ledd i den sirkulære prosessen.

Ulike løsninger nasjonalt

Ifølge Samfunnsbedriftene sier ikke selvkostregelverket noe spesielt om hvordan ombruk skal håndteres. Rundt omkring i landet er det flere renovasjonsselskaper som har etablert ombrukstilbud. Konseptene varierer både i form, skala og finansieringsmodell. I noen regioner driver renovasjonselskapet egne markeds plasser, som tas inn under selvkosten. Noen tar betalt for innlevering av ombruksvarer. Noen av aktørene anser tilrettelegging for ombruk som en nedstømsløsning likt som ved behandling av avfall. Flere har også vurdert det dit hen at det ikke er nødvendig å legge avtaler ut på anbud.

Iris Salten må finne sin form, og det er ønskelig å se på løsninger for hvordan kostnadene som påløper i vår tilrettelegging (for eksempel til eksterne markeds plasser) kan dekkes inn, til det beste for husholdningskundene.

Ombruksmarkedet

Ombruksmarkedet i Salten

I Salten finnes det en rekke gode markeds plasser for ombruk. Vi kan nevne bruktbutikker, bytteboder, salgskanaler på sosiale medier, reparatører, innleveringspunkter for tekstil, aktivitetstilbydere, loppemarkeder, aktører som jobber med upcycling og redesign m.m. Noen har eksistert i årrekker, mens andre er kommet til de senere årene. De fleste markeds plassene for ombruk drives i liten skala, og en stor andel av tilbudene er drevet av ideelle organisasjoner, vekstbedrifter, foreninger og lag m.v. Markeds plassene har tilknyttet egne mottaksordninger hvor folk kan donere ting de ønsker å bli kvitt.

Til tross for dette er det mange artikler med gjenbruksverdi som kasseres på våre miljøtorg. Noe av utfordringen er at de fleste ombruksaktørene, av ulike årsaker, har begrenset kapasitet både til å ta inn og ta unna større varestrømmer. Man ser også at investeringsviljen til utvikling av ombruksløsninger hos enkelte er lav på grunn av begrensede økonomiske ressurser, og i noen tilfeller i prioritert fordi ombruk ikke nødvendigvis er hovedformålet til virksomheten.

Det er stor underdekning på regionale tilbydere av ombruksløsninger i industriell skala. Med de nye kravene som kommer fra EU og nasjonale myndigheter så forventer man at det fremover vil spinne ut nye ombrukstiltak i proffmarkedet. I bygg og anlegg er ombrukskartlegging kommet inn som et krav, der prosjekthavere vil være avhengig av tilbydere både for innlevering av og tilgang til ombruksvarer. Det samme ser man på interiørsiden. Flere og flere ønsker å velge brukte møbler og utstyr i designet av både butikk- og kontorlokaler. I 2023 etablerer Uff en større satsning i Bodø, ved at de oppretter et stort sorteringsanlegg for tekstil. I tillegg åpner de en second hand shop på bærekraftsenteret Egna.

Ombrukskartlegging i Salten

For å være en god tilrettelegger trenger Iris Salten å skaffe innsikt om forbrukernes faktiske ønsker og behov. I november 2022 ble det derfor sendt ut en ombrukskartlegging i Salten for å samle inn tilbakemeldinger fra innbyggerne i Salten om tilgangen til ombrukstilbud der man bor, og hva man mener som skal til for å kunne ombruke mer, og hvilke forventninger de har til Iris Salten.

Vi har mottatt svar fra alle kommunene i Salten. Majoriteten av de som har besvart er 55 +. Som en del av det videre kartleggingsarbeidet vil vi søke å få innspill også fra lavere aldersgrupper.

Majoriteten av de som har besvart undersøkelsen mener at deres forbruk har innvirkning på klima- og miljø. På spørsmål om viktigste insentiv for å velge å ta i bruk ombruksløsninger, sett bort fra klima- og miljøpåvirkning, så har de fleste svart «skape lokale arbeidsplasser».

Mottaksløsninger

Omtrent halvparten av de som har besvart undersøkelsen mener at det ikke eksisterer, eller ikke vet om det eksisterer en mottaksløsning for ombruksvarer i den kommunen de bor i. En stor andel av respondentene ønsker å kunne levere ulike typer artikler direkte til ombruk på det samme stedet som de leverer avfall. Vi har også fått mange innspill til hvor en mottaksløsning i kommunen konkret bør plasseres. Det er stor bredde i hva Saltens innbyggere ønsker mottaksløsninger for, og det viser seg at det eksisterer vilje i markedet til å betale for å få hentet ressurser til ombruk.

Forventningen til Iris Salten som tilbyder av mottaksløsninger: *Høy til moderat*

Bruktmarkeder

Det er mange som ønsker å kjøpe brukt fremfor nytt, og det er variasjon i hvilke ombruksvarer respondentene helst vil kjøpe. Mange ønsker at bruktmarkeder skal være en kombinasjon av fysisk butikk og nettbutikk. Ved spørsmål om hva som skal til for å velge å kjøpe brukt fremfor nytt, viser undersøkelsen at de tre årsakene med høyest score er;

1. Tilgjengelighet/oversikt
2. Å kunne se og ta på varen før kjøp
3. Produktet er uten feil og mangler

Forventningen til Iris Salten som tilbyder av bruktmarkeder: *Moderat til høy*

Reparasjonstjenester

Når det kommer til reparasjonstjenester er det mange som ønsker å benytte seg av det i større grad enn de gjør i dag. Halvparten av besvarelsene vet ikke hvilke reparasjonstilbud som eksisterer i hjemkommunen. Mange ønsker at andre skal reparere for dem, eller i en kombinasjon med hjelp til selvhjelp. Når det kommer til hva de ønsker reparasjonstjenester for så er det hvitevarer som har høyest score, etterfulgt av sykkel og fritidsutstyr, klær og tekstiler, sko, og mobil, PC og nettbrett.

Forventningen til Iris Salten som tilbyder av reparasjonstjenester: *Moderat*

Aktivitetstilbud

Omtrent halvparten av de som har svart på undersøkelsen vet ikke om de har tilgang til aktivitetstilbud i sin kommune. På spørsmål om hvilke aktivitetstilbud de kunne tenkt seg er det et tilbud som utmerker seg, og det er gjenbruksmarked.

Forventningen til Iris Salten som tilbyder av aktivitetstilbud: *Moderat til lav*

Iris Saltens ombrukstilbud

I Salten er vi gode på å kildesortere, samle inn og håndtere avfall. Vi har en vei å gå når det kommer til tilretteleggingen for ombruk i alle våre eierkommuner. I henhold til avfallsrapport av Iris Service er følgende mengder avfall gått til ombruk pr oktober 2022; ca 250 tonn klær/tekstil, 5,4 tonn EE-avfall, 0,9 tonn møbler. Det er et stort potensial knyttet til ombruk og avfallsreduksjon ved å videreutvikle vår driftsmodell fra avfallshåndtering til ressurs håndtering.

I dag legger Iris til rette for ombruk på følgende områder;

Innsamling av tekstil til UFF: På våre miljøtorg kan folk levere inn sekker med klær og tekstiler. Disse tekstilene overtar UFF som gir det et lengre liv gjennom ombruk og materialgjenvinning. UFF etablerer et nytt tilbud i Bodø, som på kort sikt vil påvirke dagens etablerte samarbeidsstruktur.

Byttebod: Ved innkjøringen på Miljøtorg Vikan er det satt opp en kontainer hvor besøkende kan sette av gjenstander direkte til ombruk. Gjenstandene kan ikke være av stor størrelse, og kapasiteten er begrenset. Det foretas ikke noen form for registrering eller måling av innlevert og utleverte gjenstander, så det er vanskelig å si noe om de konkrete effektene av dette tilbudet. Ved siden av bytteboden samles det også opp sykler o.l. som besøkende kan hente, og Kirkens bymisjon med konseptet pedalen henter ut ressurser herfra som de fikser og omsetter på nytt gjennom sin markeds plass.

Skrotfunn: På våre miljøtorg skjer det fra tid til annen at våre ansatte finner kasserte skatter som tas ut og reddes. Dette er hovedsakelig eldre, antikke møbler og gjenstander i tre. Iris bruker å arrangere konkurranse på sin facebook-side hvor interessenter som ønsker å overta funnet kan melde sin interesse og det trekkes en vinner som får skatten. I forbindelse med Gjenbruksuka 2023 kjøres det en pilot i samarbeid med Egna bærekraftsenter, hvor vi tester interessen for og gjenbruksverdien på ressurser som er kommet inn fra husholdningskunder på miljøtorget.

Tilgjengeliggjøring av materialer på avfallsplass: Iris blir ofte kontaktet av aktører som ønsker tilgang til brukte materialer, møbler o.l. til sine prosjekter. Det eksisterer ingen løsning i dag på våre torg som siler ut kurante artikler til ombruk ved innlevering.

Iris Produksjon som behandler avfallet som kommer inn fra både husholdning og næring, kan på forespørsel gi interessenter tilgang til materialer de etterspør. Hittil har det fungert slik at interessenter etter avtale kommer inn på avfallsplass og tar ut det de ønsker, eller at man på bestilling forsøker å hente ut, eller sette av, gitte ressurstyper når våre ansatte kommer over dem. Ordningen er vanskelig å håndtere og lite effektiv, og materialene har på grunn av at de er kassert ofte tapt store deler av sin opprinnelige gjenbruksverdi.

Markeds plass for ombruk av byggematerialer: Iris Produksjon har i samarbeid med Retura Iris tatt initiativ til å etablere en markeds plass for overskudd- og ombruksmateriell i kombinasjon med et bedriftstorg for innlevering av avfall fra bygg og anleggsbransjen. I bedriftsmarkedet ligger det et stort potensial for kommersielle ombrukstilbud til næringsliv og offentlig sektor for omsetning av ombruksvarer med kommersiell verdi.

Prosjektsamarbeid: Iris Salten er involvert i en rekke utviklingsprosjekter innen ombruk og sirkulærøkonomi. På denne måten bidrar vi til å dele av vår kunnskap, bygger innsikt om markedet som vi er en del av, samt får innspill fra eksterne interessenter til hvordan vi kan utvikle vårt renovasjon- og ombrukstilbud.

Gjenbruksuka gikk i 2023 fra å være et arrangement i regi av Bodø kommune til å bli en interkommunal satsning på vegne av de ni kommunene i Salten. Iris Salten er tildelt oppdraget som prosjektleder for satsningen, og dekkes av eksterne midler fra Irisfondet og Nordland fylkeskommune. Gjenbruksukas formål er forenlig med våre strategiske ambisjoner og mål. Vi kan gjennom nettverkene til Iris Salten og Gjenbruksuka kunne sikre et effektivt og koordinert holdningsarbeid og aktivitetstilbud knyttet til ombruk i hele Salten.

Utfordringsbildet

- Ombruk og avfallsreduksjon utfordrer etablert praksis. Vi må tenke utradisjonelt og nytt.
- Knapphet på ressurser i våre driftsorganisasjoner som gjør det krevende å bidra aktivt inn i omstillingsarbeid utover ordinær drift.
- Prematurlt marked for ombruk i industriell skala lokalt – ubalanse i tilbud og etterspørsel.
- Når kravene kommer, kommer de fort.
- Det er forventninger til oss som vi pr dags dato ikke kan imøtekomme
- Begrensninger i selvkost og graden av kommersielle inntekter i Iris Service/Iris Salten.

Tiltakene i handlingsplanen vil vanskelig kunne løses uten forutsigbar tilgang på personell og økonomiske ressurser for å dekke våre merkostnader knyttet til utvikling og implementering av ombrukstilbudet. Iris Salten ønsker å unngå press på interne kapasiteter, og minimere den økonomiske belastningen som omstillingen vil medføre for husholdningene, og imøtekommer dette ved å kartlegge og søke om utvikling- og investeringsmidler fra eksterne kapitalkilder/virkemidler.

Ønsket effekt og måling av tiltak

«Best på tilrettelegging for ombruk i landsdelen»

Dette skal måles gjennom:

- antall løsninger/tilbud i vårt nedslagsfelt
- mengde/vekt til ombruk (direkte til ombruk og forberedelse til ombruk)
- den årlige totale avfallsmengden

..... sett i forhold til andre renovasjonsselskaper som tilrettelegger for ombruk.

Det gjøres oppmerksom på at det ikke eksisterer noen bransjestandard for å måle effekten av ombruk. Ved å etablere rutiner for å måle mengde/vekt på et som går til ombruk, kan vi dokumentere utviklingen påfølgende år.

Vi ønsker at effekten av de tiltak som gjøres internt og eksternt i regionen, i sum skal bidra til at vår virksomhet kan rapportere om at målet om 55% materialgjenvinningsgrad inkl. ombruk innen utgangen av 2025, er oppnådd.

For å ivareta et godt omdømme ønsker vi at vårt ombrukstilbud skal kjennetegnes med:

- Er virkningsfullt og ivaretar ressursene på en god måte
- Imøtekommer til enhver tid gjeldende krav
- Involverer interessenter, og gir dem innflytelse i utvikling av løsninger
- Er tilgjengelig og forutsigbart
- Engasjerte og løsningsorienterte ansatte

Strategiske prioriteringer

Ombruksstrategiens tre strategiske målområder frem mot 2035 er:

1. Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har kunnskap om og engasjement for ombruk og avfallsreduksjon.
2. Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har gode og tilgjengelige løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon.

Prioriteringer innenfor selvkostområdet;

- ✓ Etablere bringeordning på miljøtorg for artikler med gjenbruksverdi som sikrer varestrøm til eksterne markedsplasser
- ✓ Etablere løsninger for forberedelse til ombruk i samarbeid med eksterne aktører/markeds plasser
- ✓ Etablere henteordning for artikler med gjenbruksverdi hos husholdning som sikrer varestrøm til eksterne markedsplasser

Prioriteringer hos kommersiell virksomhet:

- ✓ Etablere hente- og bringetjenester for artikler med gjenbruksverdi fra næringsliv og offentlig sektor som sikrer varestrøm til interne eller eksterne markedsplasser
- ✓ Etablere av ombruksløsninger og markedsplasser for ombruk av fraksjoner med kommersiell verdi

3. Iris Salten skal gå foran som et godt eksempel og iverksette gode løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon i egen virksomhet.

Handlingsplanen skal fungere som er arbeidsverktøy for Iris Saltens ansatte, og danne rammer for at virksomheten når sine strategiske mål og ambisjoner knyttet til ombruk.

I perioden 2023-2025 vil ombrukstiltak rettet mot husholdning vektlegges og prioriteres, og da med fokus på kommunikasjonstiltak for å fremme ombruk, samt utvikling og implementering av løsninger på torg som tilrettelegger direkte til ombruk og forberedelse til ombruk i samarbeid med eksterne markedsplasser. Det er ikke kommet noen krav om henteordning for ombruk overfor husholdning. I

perioden vil derfor forespørslar og tilbud om hentetjenester av ressursar til ombruk fra husholdningar kunne handteres gjennom betalt tilleggsteneste som ligger under den kommersielle delen av vår virksomhet. Ombrukstilbud til næringsliv og offentlig sektor betjenes primært av konsernets kommersielle selskaper, og tiltak vil hovudsakelig defineres gjennom de kommersielle datterselskaperenes egne handlingsplaner. Når det kommer til konsernets arbeid med å redusere eget klimaavtrykk, så vil handlingsplanen innanfor dette målområdet være begrenset til å kun omfatte tilrettelegging, for eksempel tilgjengeliggjøre informasjon, veiledere og kartleggingsverktøy, slik at det blir enklere for ansatte å gjøre sirkulære prioriteringar i virksomheten. Ansvar for kartlegging, utvikling og iverksettelse av interne ombrukstilbud ligger hos administrasjon og ledergruppen.

Beskrivelse av strategiske prioriteringar

Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har kunnskap om og engasjement for ombruk og avfallsreduksjon.

Ombruksmarkedet er under utvikling og trenger modning. Å lykkes med ombruk avhenger av at forbrukere, produsenter og beslutningstakere har positive holdningar til ombruk og kjennskap til effektene det kan gi, slik at de gjør reelle sirkulære prioriteringar.

Første steg innanfor dette målområdet er derfor å utarbeide en strategi for kommunikasjon knyttet til ombruk og avfallsreduksjon som hovudsakelig er rettet mot husholdning. Deretter etableres en kommunikasjonsplan, før kommunikasjonstiltak utvikles og implementeres. I løpet av 2023 har Iris Salten utviklet et Bruktmarked-Kit og etablert «kollegialen» - intern byttebod for ansatte. Med utgangspunkt i Iris Saltens profil, fikk vi laget en fargepalett og skissert en visuell og leken retning som skal benyttes og videreutvikles i vår ombrukskommunikasjon.

Som god tilrettelegger skal bli, skal vi som en del av vårt utviklingsarbeid innhente innspill til hvordan Iris på en god måte kan utføre holdningsskapende tiltak i Saltensamfunnet. Dette skal vi blant annet gjøre gjennom besøk og dialogmøter i våre eierkommuner. Barn og unge er fremtidens

beslutningstakere, og en målgruppe man ønsker å rette en tidlig innsats mot i det holdningsskapende arbeidet. Iris vurderer blant annet å få utviklet en egen maskot som kan brukes i kommunikasjonsøyemed, med mål om at dette skal vekke et større engasjement og øke effekten av kommunikasjonsarbeidet, spesielt overfor barn og unge.

I ombrukskartleggingen som ble gjennomført høsten 2022 kom det frem at mange i Salten ikke vet hvilke ombrukstilbud som eksisterer. Det er derfor hensiktsmessig å finne løsninger for å i større grad *synliggjøre hvilke ombrukstilbud som eksisterer i regionen, bidra med informasjon om hvilke forventninger og krav som stilles til samfunnet knyttet til ombruk, og engasjere våre interessenter til å gjøre mer bærekraftige valg.*

Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har gode og tilgjengelige løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon.

Et av bærekraftsmålene er «Sammen for å nå mål». I utviklingen av fremtidens ombruksløsninger er det viktig at interessenter går sammen og utforsker mulighetsrommet og aktuelle samarbeidsmodeller som kan bidra til at ulike ombrukskonsepser blir realisert. Initiating av prosjekter, dialogmøter og nettverksarbeid er derfor viktig aktiviteter i utviklingsarbeidet, både fordi det øker kjennskap til hva som rører seg i markedet, aktørbildet og aktuelle prosjekter og satsninger som kan være aktuelt å ta fatt på å koble seg på.

Skal vi sikre en bærekraftig utvikling i samfunnet er det viktig at alle bidrar med det de kan, samt hensiktsmessig fordeling av risiko. For å få et ombrukssystem til å fungere er man avhengig av et samspill mellom innsatsfaktorene i den sirkulære verdikjeden. De som ønsker å kjøpe brukt trenger markedsplasser som tilbyr ombruksvarer. Markeds plasser trenger tilgang til ombruksvarer som de kan tilby sine kunder og brukere. Mottaksløsninger trenger folk og aktører som leverer til ombruk, og markedsplasser som kan ta imot og omsette videre de ressursene som kommer inn. Dersom dette ikke flyter, så vil ting stoppe opp. For å oppnå balanse mellom tilbud og etterspørsel av ombruksvarer, bør ombrukstilbud håndteres med profesjonalitet og i en skala og form som sikrer bærekraftige resultater over tid.

De aktiviteter og oppgaver som ligger inn under tilrettelegging for ombruk gir ofte nyttige og meningsfulle oppgaver for aktører innen inkluderende arbeidsliv, som bidrar til sosial bærekraft og har samfunnsøkonomisk nytteverdi. Mottaksløsninger og markedsplasser for ombruk åpner også opp muligheten for praksisplasser, internship, lærlingeordninger o.l. i samarbeid med opplæring- og utdanningsinstitusjoner. Det er derfor viktig å skaffe seg en oversikt over samarbeidsmodeller som kan være aktuelle for å bidra til at ombruksatsningen kan legge til for arbeidsinkludering og øvrige former for praksis-samarbeid, og eventuelt teste dette ut i praksis med relevante interessenter.

Det er i den strategiske handlingsplanen er det pekt ut to prioriterte mål for tilrettelegging for ombruk innenfor selvkostområdet. Innen utgangen av 2025 skal Iris Salten tilby:

- bringeordning på miljøtorg i alle ni kommuner som sikrer varestrøm direkte til ombruk til eksterne markedsplasser (tilpasset by og distrikt)

- Løsning på miljøborg som legger til rette for at kasserte ressurser kan få forlenget levetid, gjennom forberedelse til ombruk, i samarbeid med eksterne aktører/markedsplasser

For at vi skal kunne gjøre gode beslutninger knyttet valg av løsning er det behov for å skaffe dypere innsikt i interne og eksterne faktorer som vil kunne påvirke vårt valg av modell. Vi må utarbeide situasjonsanalyser som definerer muligheter og begrensninger i egen virksomhet, herunder miljøborg, hva angår kapasiteter (areal, bygningsmasse, arbeidsressurser, ombrukskompetanse m.m.) for å legge til rette for ombruk. Det skal gjennomføres intervjuer og arrangeres studieturer for å besøke ombrukskonsepter i andre regioner, som kan bidra til inspirasjon til utvikling av design og organisering av egne løsninger.

Et av de mest sentrale tiltakene som må gjøres er å gå i dialog med ombruksmarkedet i Salten for å få innspill til hvilke forventninger mulige samarbeidsaktører har til løsningen og deres behov for tilrettelegging. Det vil også være behov for å pilotere noen løsninger i samarbeid med eksterne aktører både hva angår tilrettelegging for direkte til ombruk og forberedelse til ombruk. Det vil være ulike behov i by og distrikt. Utvikling av ombruksløsninger må også tilpasses øvrige løpende utviklingsprosesser, for eksempel etablering av ny miljøborgstruktur i Bodø, hvor ombruk vil være en del av konseptet.

Det er mange dimensjoner som bør belyses ved valg av forretningsmodell, før større investeringer foretas, og langsiktige løsninger implementeres. Målet vårt er å sikre et helhetlig konsept i Salten, der det er en grønn tråd i hvordan vi bygger opp ombrukstilbudet i kommunene, til tross for store ulikheter i innbyggertall, aktørbilde, avstander, osv. Vi ønsker at vårt ombrukstilbud oppfattes forutsigbart, både for de som jobber i Iris og for Saltensamfunnet som skal benytte seg av tilbudet.

Det skal i perioden jobbes godt med kommunikasjon for å sikre bred medvirkning internt og eksternt, og sikre at tilbudet når godt ut til våre målgrupper før og etter lasering av tilbud.

[Iris Salten skal gå foran som et godt eksempel og iverksette gode løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon i egen virksomhet.](#)

I liket med andre virksomheter forventes det at Iris Salten har et bevisst forhold til eget forbruk, og iverksette gode tiltak i egen virksomhet som begrenser negativ påvirkning på klima- og miljø. Som renovasjonsselskap bør iris Salten gå foran som et godt eksempel og vise vei overfor innbyggere, næringsliv og offentlig sektor. Ved å vurdere ombrukstiltak både ved innkjøp og avhending, kan man bidra til at ressurser får et lengre liv, samt bidra til avfallsreduksjon i egen virksomhet.

I forbindelse med at virksomheten skal bli best på tilrettelegging for ombruk i landsdelen, er det også viktig at ansatte har kunnskap om ombruk og dens effekter i møte med interessenter. Det bør derfor vurderes tiltak som tilrettelegger for kompetanseheving og kompetansedeling for og mellom ansatte på ombruk gjennom for eksempel, ombruksnettverk, kurs og studier.

Det er viktig at virksomheten legger til rette for at ansatte har gode verktøy som forenkler arbeidet med å gjøre gode sirkulære tiltak. Det skal derfor tilgjengeliggjøres informasjon og verktøy som gjør det enklere for ansatte å gjøre sirkulære prioriteringer i arbeidshverdagen. Dette kan være en digital informasjonstavle, skjema for gjennomføring av ombrukskartlegging, veiledere knyttet til innkjøp og avhending m.m.

Høsten 2023 etablerte vi «Kollegialen» – intern byttebod for ansatte. Tiltaket er et tilbud for ansatte på Vikan, men også en viktig del av det holdningsskapende arbeidet – da vi oppfordrer næringslivet i Salten til å gjøre det samme.

Handlingsplan 2023-2025

Handlingsplanen viser en oversikt over de tiltakene som skal gjennomføres i perioden 2023-2025, når tiltakene skal gjennomføres og budsjett som viser estimerte merkostnader knyttet til investeringer og innkjøp av eksterne tjenester for utvikling og implementering av ombrukstilbudet.

MÅL	TILTAK
Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har kunnskap om og engasjement for ombruk og avfallsreduksjon.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Utvikle kommunikasjonsstrategi for ombruk inkl. tiltaksplan ✓ Videreutvikle våre digitale kommunikasjonsplattformer knyttet til ombruk, og profilere god praksis internt og eksternt. ✓ Utføre holdningsskapende aktiviteter i egen regi eller i samarbeid med andre, herunder innbyggerinvolvering og formidling om ombruk
Iris Salten skal bidra til at innbyggere, næringsliv og offentlig sektor har gode og tilgjengelige løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon.	<p>Generelt</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prosjektinitiering ✓ Kartlegge og søke eksterne prosjektmidler som kan sikre økt kapasitet og/eller begrense virksomhetens økonomiske risiko i utviklingsarbeidet. ✓ Kompetanseheving, nettverksbygging og interessentdialog gjennom oppsøkende virksomhet, aktiv deltakelse i nettverk, konferanser o.l. <p>Utvikling av løsninger som tilrettelegger for ombruk</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bygge innsikt om ombruksmarkedets forventinger, kapasiteter og behov (eksterne markedsplasser) ✓ Bygge innsikt om muligheter og begrensninger i egen virksomhet, herunder rammebetingelser (miljøtorg) ✓ Gjennomføre studieturer, relevante kartlegginger og analyser ✓ Pilotere løsninger for direkte til ombruk og forberedelse til ombruk på minst tre miljøtorg i løpet av 1.halvår 2024 i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører. ✓ Utvikling av forretningsmodell og investeringsplan ✓ Implementering av bringeordning på torg som sikrer varestrøm direkte til ombruk i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025. ✓ Implementering av løsning på torg som legger til rette for at ressurser som er kassert eller trenger bearbeiding kan få forlenget levetid gjennom forberedelse til ombruk, i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025. ✓ Kommunikasjon om tilbudet
Iris Salten skal gå foran som et godt eksempel og iverksette gode løsninger som sikrer ombruk og avfallsreduksjon i egen virksomhet.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tilgjengeliggjøre informasjon, verktøy og løsninger som stimulerer til sirkulære prioriteringer i virksomheten. (f.eks. rutiner, veileder) ✓ Utvikle, iverksette og rapportere tiltak som bidrar til reduksjon av selskapenes eget klimaavtrykk.

Tentativ Tidslinje 2023-2025

Handling	Start	Slutt
Utvikle kommunikasjonsstrategi for ombruk inkl. tiltaksplan	01.10.2023	31.12.2023
Videreutvikle våre digitale kommunikasjonsplattformer knyttet til ombruk, og profilere god praksis internt og eksternt.	01.10.2023	31.12.2025
Utføre holdningsskapende aktiviteter i egen regi eller i samarbeid med andre, herunder innbyggerinvolvering og formidling om ombruk	01.08.2023	31.12.2025
Prosjektinitiering	01.08.2023	31.12.2025
Kartlegge og søke eksterne prosjektmidler som kan sikre økt kapasitet og/eller begrense virksomhetens økonomiske risiko i utviklingsarbeidet.	01.10.2023	31.12.2025
Kompetanseheving, nettverksbygging og interessentdialog gjennom oppsøkende virksomhet, aktiv deltakelse i nettverk, konferanser o.l.	01.08.2023	31.12.2025
Bygge innsikt om ombruksmarkedets forventninger, kapasiteter og behov (eksterne markedsplasser)	01.08.2023	01.07.2024
Bygge innsikt om muligheter og begrensninger i egen virksomhet, herunder rammebetingelser (miljøtorg)	01.10.2023	01.07.2024
Gjennomføre studieturer, relevante kartlegginger og analyser	01.10.2023	01.07.2024
Pilotere løsninger for direkte til ombruk og forberedelse til ombruk på minst tre miljøtorg i løpet av 1.halvår 2024 i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører.	01.08.2023	01.07.2024
Utvikling av forretningsmodell og investeringsplan	01.05.2024	01.10.2024
Implementering av bringeordning på torg som sikrer varestrøm direkte til ombruk i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025	01.10.2024	31.12.2025
Implementering av løsning på torg som legger til rette for at ressurser som er kassert eller trenger bearbeiding kan få forlenget levetid gjennom forberedelse til ombruk, i samarbeid med eksterne markedsplasser/aktører fra 2024 og gjennom 2025.	01.10.2024	31.12.2025
Kommunikasjon om pilotering/tilbudet	01.10.2023	31.12.2025
Tilgjengeliggjøre informasjon, verktøy og løsninger som stimulerer til sirkulære prioriteringer i virksomheten. (f.eks. rutiner, veileder)	01.01.2024	31.12.2025
Utvikle, iverksette og rapportere tiltak som bidrar til reduksjon av selskapenes eget klimaavtrykk.	01.08.2023	31.12.2025

Åpenhetsloven

Formål

Åpenhetsloven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester gjennom å sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheten jobber for å hindre negative konsekvenser innen sosial bærekraft. Dokumentet beskriver forankring og Iris-konsernets rutiner for arbeid opp mot kravene i [Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold \(åpenhetsloven\)](#). Disse rutinene skal sikre at Iris-konsernet og Iris-konsernets forretningspartnere arbeider i henhold til nasjonale og internasjonale lover og konvensjoner.

Forpliktelse og forankring

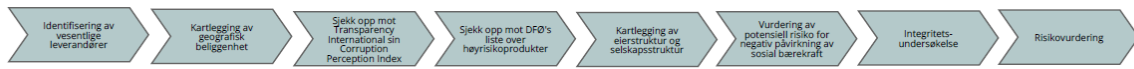
Iris-konsernets forpliktelse og forankring er nedfelt i Iris-konsernets etiske rammeverk som er godkjent av styret i Iris-konsernet. [Du kan laste ned vårt etiske rammeverk her](#). Konsernet har også utarbeidet [etiske retningslinjer for leverandører og underleverandører \(Code of conduct\)](#), som er godkjent av ledergruppen i Iris-konsernet. Økonomisjef i Iris Salten IKS er tillagt rollen som ansvarlig for Åpenhetsloven i konsernet.

Aktsomhetsvurdering

Aktsomhetsvurderinger har som mål å avdekke forhold som potensielt og faktisk påvirker sosial bærekraft negativt. Vurderinger gjennomføres med utgangspunkt i OECDs veiledning for aktsomhetsvurderinger.

Aktsomhetsvurderinger gjøres gjennom kartlegging av Iris-konsernets vesentlige leverandører, det vil si leverandører med en samlet omsetning på over 1 mill. NOK siste regnskapsår. Listen over leverandører gjennomgås årlig etter følgende fremgangsmåte:

1. Liste over alle leverandører hentes fra regnskapssystemet og sorteres i henhold til samlet omsetning siste år.
2. Vesentlige leverandører identifiseres (samlet omsetning > 1. mill. NOK. Selskaper vi ikke lenger har aktiv kontrakt med tas ikke med i videre kartlegginger.
3. Kartlegging av morselskap, oppkjøp, lokasjon for hovedkontor og i hvilke land selskapet har operasjoner og kontorer
4. Leverandører med hovedkontorer eller operasjoner i land med forhøyet risiko identifiseres på bakgrunn av [Transparency International's Corruption Perception Index](#). Land som scorer under 50 poeng ansees for å ha en forhøyet risiko for korrupsjon og brudd på menneskerettigheter. Desto lavere score i indeksen, desto høyere risiko.
5. Leverandører med høyrisikoprodukter identifiseres på bakgrunn av [Direktoratet for forvaltning og økonomistyring sin liste over høyrisikoprodukter](#).
6. Med bakgrunn i foregående kartlegginger, gjøres videre kartlegginger for å identifisere eierstruktur og selskapsstruktur. Videre sjekkes sanksjonslister og om eiere eller toppledelse er straffedømt for relevante forbrytelser.
7. Iris-konsernets påvirkningskraft vurderes sammen med erfaring og kjennskap til den enkelte leverandør og bransje.

På bakgrunn av denne kartleggingen vurderes risikonivå for den enkelte leverandør. Man vurderer da potensiell risiko for negativ påvirkning av sosial bærekraft: miljø, korrupsjon/hvitvasking, brudd på arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter. Videre gjøres det en integritetsundersøkelse av leverandører som i denne risikovurderingen kommer ut med middels eller høy potensiell risiko. I integritetsundersøkelsen kontaktes leverandører med forespørsel om hvilke policyer, rutiner og praksis leverandøren har på plass for områder hvor Iris-konsernet har avdekket risiko.

Basert på tilbakemelding gjøres vurdering av faktisk risiko i henhold til Iris-konsernets interne rutiner for risikostyring. I vurderingen av risiko vurderes følgende spørsmål med bakgrunn i innhentet dokumentasjon:

- Hvilke forhold som åpenhetsloven omfatter, kan potensielt påvirkes?
- Hvor høy er sannsynligheten for brudd på de forhold som åpenhetsloven omfatter?
- Hvor alvorlig er de negative konsekvensene?
- Hvordan henger konsekvensene sammen med Iris-konsernets aktiviteter?

Resultat av aktsomhetsvurderinger

Etter kartlegging og vurdering av potensiell risiko for negativ påvirkning av sosial bærekraft har Iris-konsernet identifisert 0 leverandører med høy risiko, 0 leverandører med middels risiko og 6 leverandører med lav risiko, basert på at selskapene opererer i det som er definert som høyrisikoland ifølge Transparency International sin Corruption Perception Index, at selskapene leverer produkter som står på Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) sin liste over høyrisikoprodukter, hvilken eierstruktur og selskapsstruktur selskapet har og basert på vår egen kjennskap/erfaring med selskapet.

Basert på dette, vil det for sist regnskapsår ikke bli sendt ut integritetsjekk av noen leverandører eller ytterligere risiko bli vurdert.

Håndtering av negative konsekvenser

Iris-konsernet skal jobbe forebyggende for å minimere og avhjelpe problemene. Iris-konsernet jobber aktivt og strukturert med både virksomhetspraksis, leverandører og handlingsplaner. Vi gjør dette gjennom å aktivt følge opp og kravstille leverandørene våre.

Løpende oppfølging

Vi har en risikobasert tilnærming til oppfølging av leverandører og følger opp punkter fra handlingsplan hvor det er avdekket risiko for brudd for forholdene som åpenhetsloven beskriver. Vi jobber kontinuerlig med kravstilling og oppfølging gjennom å:

- Gjennomgang og oppfølging av risiko knyttet til våre leverandører etter følgende rutine:
 - lav risiko: ingen oppfølging
 - middels risiko: årlig oppfølging for å avdekke endringer i risikobildet
 - høy risiko: følges tett til risikostatus reduseres
- Å kravstille oppfyllelse av vår Code of conduct hos eksisterende leverandører
- Å kravstille og kontraktsfeste oppfyllelse av vår Code of conduct ved nye anskaffelser
- Risikovurdere nye leverandører

Vi følger opp gjennom dialog med våre leverandører. Vi ber om jevnlig statusoppdateringer og sluttrapport på konkrete saker vi har tatt opp med leverandøren. Dersom leverandøren ikke setter inn avhjelpende tiltak eller endrer forretningspraksis blir det vurdert å avslutte forretningssamarbeidet.

Retten til informasjon

For henvendelser og anmodninger i henhold til åpenhetsloven, vennligst send oss en e-post til aopenhetsloven@iris-salten.no

Styret i Iris Salten IKS

Trud Berg styreleder	Lars Arve Jakobsen styrets nestleder	Trond Heimtun styremedlem
Trine N. Løkås styremedlem	Frode Schjenken Jensen styremedlem	Marit Holmvaag Mehus styremedlem
Karen Marie Braseth styremedlem		Bjørn Ove Moum Adm. direktør

Styret – Iris Salten IKS.

Sak nr: 23-71
Orienteringssak

Økonomirapport pr 30. juni 2023.

Hensikt.

Administrasjonen i Iris legger fram økonomirapporter for styret kvartalsvis og halvårlig. Økonomirapporten skal gi styret innsikt i selskapets drift, og være et grunnlag for å foreta økonomiske korrigeringer.

Kommentar til økonomirapporten for perioden

Regnskapet viser en omsetning på 81,8 MNOK, og et overskudd på 2,5 MNOK. Sammenlignet med budsjettet per 2.kvartal 2023 er resultatet 1,3 MNOK høyere. I tillegg er resultatet 200 TNOK høyere sett opp mot samme periode i 2022.

Resultatrapport Iris Salten IKS	30.06.2023			30.06.2023	2023-2022
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Regnskap	Avvik regnskap
Sum driftsinntekter	81 781 833	79 037 340	2 744 493	69 821 844	11 959 989
Varekostnader	53 004 819	51 004 075	2 000 745	45 328 700	7 676 119
Lønninger	8 026 118	7 771 472	254 646	6 366 714	1 659 404
Avskrivning	7 929 611	8 303 848	-374 237	7 819 345	110 266
Tap på fordring	5 542	10 000	-4 458		5 542
Sum andre driftskostnader	8 139 071	8 151 603	-12 532	7 182 508	956 563
Driftsresultat	4 676 672	3 796 342	880 330	3 124 577	1 552 095
Netto finansinntekt/kostnad	-2 144 690	-2 454 508	309 818	-789 139	-1 355 552
Resultat før skatt/eord.poster	2 531 982	1 341 834	1 190 148	2 335 438	196 544

Egenkapitalen før skatt er kr 93,6 MNOK og egenkapitalandelen er 38,9 %.

Oppsummering for perioden:

- Høyere omsetning enn budsjettet, og et lavere kostnadsnivå gjør at det leveres et positivt resultat per 2.kvartal 2023. Dette er også bedre enn budsjett for samme periode.
- Selvkostregulering på 1,8 MNOK pr 30.06.2023 resulterer i høyere varekostnader enn redusert.

Iris Service AS - ISE

Som også er innenfor selvkostområdet, har et overskudd på 560 TNOK. Dette er i underkant av 1 MNOK dårligere sammenlignet med samme periode i 2022, men er 1MNOK høyere enn budsjettet.

Kort oppsummering Iris Service AS per 2. kvartal 2023:

- Priser på flere interne kontrakter har økt ift. fjoråret, som budsjettert.
- Lavere behandlingskostnader for avfall sammenlignet med fjoråret. Dette er et resultat av reduserte avfallsmengder.
- Økning i inntekter på Miljøtorg.
- Lavere varekostnader enn budsjettert.
- Økte driftskostnader sammenlignet med budsjett så langt i år.
- Selskapet har gjennom 2022 og 2023 opplevd en presset likviditetssituasjon som det jobbes videre med i 2023 for å løse. På bakgrunn av selvkostregelverket er det ikke anledning for selskapet å bygge opp kapital. Når samtidig næringsdelen gir et underskudd, og det er gjort små investeringer som er tatt på drift, så reduseres arbeidskapitalen.

Som et tiltak har selskapet har økt prisene for næringskunder pr 1. mars 23, samt inngått forbedrede betalingsbetingelser fra Iris Produksjon og Iris Salten. I tillegg ble det gjort selvkostregulering på 1,8 MNOK som ikke er budsjettert inn i behandlingskostnadene. Dette ble fakturert 30.06.2023. Dette har resultert i at arbeidskapitalen er forbedret ved utgangen av juni 2023 er på 4,5 % tilsvarende 4,4 MNOK, korrigert for varelager er arbeidskapitalen på 3,2 MNOK

ISA- Utfyllende kommentarer til poster i resultatregnskapet

Inntektene

Samlede inntekter er 81,8 MNOK, som er 2,7 MNOK høyere enn budsjett. Husholdningsgebyret treffer relativt godt på periodens budsjett, med et lite avvik på 212 TNOK.

- Husholdningsgebyret per 2.kvartal 2023 er i budsjett på 67,5 MNOK, som fordeles:
 - Ordinært gebyr kr 66,3 MNOK.
 - Fakturagebyret kr 50 TNOK.
 - Betalte ekstratjenester 1,2 MNOK.
- Av øvrige inntekter er leieinntekter for Vikan deponi og viderefakturering av administrative tjenester i konsernet de største inntektskildene.
- Pga. økte mengder på deponiet er det fakturert nærmere 2,8 MNOK mer til Iris Produksjon for leie av Vikan deponi enn budsjettert per 2.kvartal 2023. Noe som tilsvarer en økning på 38 %. Sammenlignet med samme periode i 2022 er inntektene økt med 3,6 MNOK (49 %).
- Salg av undergrunnsanlegg (UG) er på kr 580 TNOK per 2. kvartal 2023. Dette er 171 TNOK lavere enn budsjettert, og 470 TNOK høyere sammenlignet med samme periode i fjor. Her forventes det salg i løpet av 3. kvartal

Varekostnadene

Det meste av varekostnader faktureres Iris Salten fra Iris Service, og skal dekke deres kostnader til:

- Drift av Miljøtorg
- Innsamling hele regionen
- Behandlingskostnader avfall
- Administrasjon av Iris Service

Tabell 1 Fordeling varekostnad Iris Salten IKS perioden januar til juni 2023

Varekostnader, tall i MNOK	Denne perioden	%-vis fordeling
Innsamling Indre Salten	4,2	8 %
Innsamling Bodø (inkl.underground)	12	23 %
Drift Miljøtorg	7,1	13 %
Kontrakt administrasjon, kundesenter	9,8	18 %
Behandlingskostnader	19,3	36 %
Annet	0,6	1 %
Sum varekostnader	53	100 %

Sum varekostnader er 2 MNOK høyere enn budsjett. Dette er primært et resultat av at det er gjort en selvkostregulering på 1,8 MNOK som ikke er budsjettet inn i behandlingskostnadene. Som er virkning for å forbedre likviditeten i Iris Service AS, er dette blitt fakturert 30.06.2023. I tillegg er driftskontrakt Miljøtorg budsjettet for lavt.

Tabell 2 Avfallsstatistikk Iris Service AS perioden januar til juni 2023 sammenlignet med samme periode i 2022.

	Pr juni
Trevirke	-3,7%
Impregnert trev.	19,7%
Jern og metall	-16,9%
Farlig avfall	-9,7%
Papir	-11,9%
Papp	-6,7%
Plast	7,2%
Matavfall	-9,4%
Restavfall	-2,4%
Glass og metall	-2,9%

Personalkostnader.

Samlede personalkostnader er 8 MNOK for 2.kvartal 2023, noe som er 250 TNOK lavere enn budsjettet. Selskapet har en tidligere ytelsesordning for pensjon. Da den ble lukket i 2018 ble alle fra og med 55 år med videre i den gamle ordningen, sammen med de som allerede var pensjonister. Reguleringspremien nå i 2023 ble mye høyere enn forventet da pensjonistene fikk et historisk høyt lønnsoppgjør. Iris Salten har en premiereserve på 26,8 mill, og den ble vi fakturert 7,1% av, tilsvarende 2,2 mill nå i 2023, halvparten er innarbeidet pr Q2.

Andre driftskostnader inkl. avskrivninger.

Pr. 2.kvartal 2023 har Iris Salten IKS samlede driftskostnader på 24,1 MNOK. Dette er 136 TNOK lavere enn budsjett, og 2,7 MNOK høyere enn samme periode i fjor.

De største avvik mot budsjett kan beskrives som følger:

- Avskrivninger på 7,9 MNOK er 370 TNOK lavere enn budsjett.
- Høyere kostnader knyttet til konsulenthonorar og andre fremmede tjenester (510 TNOK høyere enn budsjett)

- Lavere reklame- og annonsekostnader enn budsjettet (553 TNOK lavere enn budsjett).
- Noe mindre reiseaktivitet (19 TNOK lavere enn budsjett).
- Andre driftskostnader ligger 83 TNOK høyere enn budsjett. Noe som blant annet skyldes at det er økte kostnader knyttet til programvare.

Finansinntekter/kostnader.

Netto finansinntekt/kostnader er i overkant av 2,1 MNOK pr 2. kvartal 2023, som er kr 309 TNOK lavere enn budsjett. Sammenlignet med samme periode i 2022, så ligger årets finansinntekt/kostnad kr 1,3 MNOK høyere. Dette skyldes høyere rentenivå enn fjoråret.

Investeringer

Det er gjort investeringer i denne perioden for 6,5 MNOK:

Anlegg	Innkjøpspris
Foliering av skapbil	44 000
Avfallsbeholdere MGBneo 140L	298 260
Innkasttrommel 60 L - februar 2023	1 141 552
Innkasttrommel 60 L (pine Green) februar 2023	690 468
Avfallsbeholdere 360 L - februar 2023	61 760
Classic Package - Drone	19 992
Kortlesere UG-anlegg	46 750
Renoveringsprosjekt Misvær	194 647
Avfallsbeholdere 140 L - april 2023	321 300
Avfallsbeholdere 140, 180,240 - april 2023	338 252
Avfallsbeholdere 80 L - april 2023	97 350
Overbakken-beholder 4m3	129 800
Lenovo Thinkpad 2 stk - mai 2023	34 944
Lesere til UG-anlegg	67 072
Containerbrakke - Hageavfall	112 200
Lesere til UG 2	238 403
Avfallsbeholdere 660L og 770L	713 322
Metro Evolution Innkastrommel	625 300
Avfallsbeholder 240 L	283 192
Nytt tak MT Inndyr	644 400
Vannforsyning Vikan	30 030
Lenovo thinkPad X13	19 649
Ny betong miljøborg Misvær	43 850
Metro belfast innkastrommel 80 L.	315 000
Skisser og 3D av Vikan-området	56 748
	6 568 242

Selskapet har budsjettet med 95,6 mill. kroner i investeringer i 2023.

Det er ikke foretatt låneopptak i perioden, og den langsiktige gjelden er i 2023 redusert med 6,2 MNOK inneværende år.

Vedlegg: Driftsrapport og balanse for perioden

Resultatrapport Iris Salten IKS	30.06.2023			30.06.2023		2023-2022	
	Regnskap	Budsjett	Avvik	Regnskap	Avvik regnskap		
<i>Varekjøp</i>	53 004 819	51 004 075	2 000 745	45 328 700		7 676 119	
Varekostnader	53 004 819	51 004 075	2 000 745	45 328 700		7 676 119	
Bruttofortjeneste	28 777 014	28 033 265	743 749	24 493 144		4 283 870	
<i>Lønn</i>	5 516 686	5 603 538	-86 852	4 812 470		704 216	
<i>Sosiale kostnader</i>	2 374 677	1 695 972	678 705	1 545 813		828 863	
<i>Andre personalkostnader</i>	134 755	471 962	-337 207	8 431		126 324	
Lønninger	8 026 118	7 771 472	254 646	6 366 714		1 659 404	
<i>Avskrivning</i>	7 929 611	8 303 848	-374 237	7 819 345		110 266	
<i>Tap på fordring</i>	5 542	10 000	-4 458			5 542	
<i>Lokalkostnader</i>	942 942	937 598	5 344	874 479		68 463	
<i>Fremmede tjenester</i>	970 367	460 000	510 367	776 079		194 289	
<i>Porto/Telefon/Rekvisita</i>	431 051	470 000	-38 949	532 054		-101 004	
<i>Salg/Markedsføringskostnader</i>	1 201 418	1 755 000	-553 582	1 790 766		-589 349	
<i>Reisekostnader</i>	197 475	216 500	-19 025	108 601		88 874	
<i>Andre driftskostnader</i>	4 395 819	4 312 505	83 314	3 100 529		1 295 290	
Sum andre driftskostnader	8 139 071	8 151 603	-12 532	7 182 508		956 563	
Driftskostnader	24 100 342	24 236 923	-136 581	21 368 568		2 731 775	
Driftsresultat	4 676 672	3 796 342	880 330	3 124 577		1 552 095	
<i>Finansinntekter</i>	123 700	88 000	35 700	66 513		57 187	
<i>Finanskostnader</i>	2 268 390	2 542 508	-274 118	855 652		1 412 739	
Netto finansinntekt/kostnad	-2 144 690	-2 454 508	309 818	-789 139		-1 355 552	
Resultat før skatt/eord.poster	2 531 982	1 341 834	1 190 148	2 335 438		196 544	

Balanse Iris Salten IKS	IB/2023	Q2 - 2023	Totalt
Utsatt skattefordel	2 272 420		2 272 420
Sum immatrielle eiendeler	2 272 420		2 272 420
Fast eiendom	124 390 259	-3 006 744	121 383 515
Maskiner og anlegg	27 965 781	1 443 355	29 409 136
Sum varige driftsmidler	152 356 041	-1 563 390	150 792 651
Andre finansielle anleggsmidler	29 401 670	4 128 000	33 529 670
Sum finansielle anleggsmidler	29 401 670	4 128 000	33 529 670
Sum anleggsmidler	184 030 131	2 564 610	186 594 741
Varebeholdning	67 301	430 500	497 801
Kundefordringer	13 577 103	4 216 798	17 793 901
Andre fordringer	7 140 110	-4 340 903	2 799 207
Sum fordringer	20 717 214	-124 106	20 593 108
Kasse/bank	37 802 226	-5 345 528	32 456 698
Sum omløpsmidler	58 586 741	-5 039 134	53 547 608
Sum eiendeler	242 616 872	-2 474 523	240 142 349
Annen egenkapital	91 598 991	-500 000	91 098 991
Årets resultat (før skatt)	-0	2 531 982	2 531 982
Sum egenkapital	91 598 991	2 031 982	93 630 973
Langsiktig rentebærende gjeld	137 846 854	-5 802 156	132 044 698
Annen langsiktig gjeld	593 878	-427 184	166 694
Sum langsiktig gjeld	138 440 732	-6 229 340	132 211 392
Leverandørgjeld	12 237 586	2 590 838	14 828 424
Skyldig offentlig avgifter og gjeld	-2 618 478	-1 012 222	-3 630 700
Annen kortsiktig gjeld	2 958 041	144 218	3 102 259
Sum kortsiktig gjeld	12 577 149	1 722 835	14 299 983
Sum gjeld	151 017 881	-4 506 505	146 511 375
Sum egenkapital og gjeld	242 616 872	-2 474 523	240 142 349
Total	0		